

LBRIS

We know
books

Teodor Sărăcuț-Comănescu

La braț cu destinul

PROZĂ

Editura
NEUMA
2023

CUPRINS

De la Vest... la Est!	7
Nu doar două destine	65
CURRICULUM VITAE	107

DE LA VEST... LA EST!

Soarele scăpăta către apus. Perdele de nori negri se înghesuiau peste dealurile Mineului. Tudor și tovarășul lui de navetă luau în piept șoseaua asfaltată ca să ajungă mai repede la primărie pentru obligația comunitară pe care o aveau ca soldați înregimentați în arealul acestei localități. Serveau patria...

Pe Tudor îl adusesese soarta în toamna anului 1989 la Sălățiș, în urma unei detașări din Moldova, detașare pe care o obținuse acum destul de ușor, deși în ultimii 4-5 ani nu-l băgase nimeni în seamă, chiar dacă adusesese dovezi solide că a trăi la 600 de kilometri de cei care ți-au dat viață, nu e un lucru normal.

Pe însoțitorul lui de drum îl găsisese aici, acesta fiind de câțiva ani președinte de cooperatie la nivelul comunei, un fel de puțer de lux, un administrator al magazinelor sătești din comună.

Deși locuiau în Cehu Silvaniei, pentru că aveau locul de muncă la sat li se puseseră în cârcă și alte sarcini așa-zise civice, care nu aveau nimic de-a face cu exercitarea profesiei.

Naveta zilnică era destul de stresantă pentru că pierdeau timp prețios, nu atât cu drumul, cât mai ales pentru faptul că aveau autobuze cu decalaje mari față de programul lor de lucru.

Erau mai liniștiți când reușeau să vină cu mașina personală la serviciu, dar în majoritatea zilelor se înghesuiau dimineața în „rata” de la ora 7. Primărița urca prima, și avea mereu șansa de a prinde un loc.

Se mai opreau din când în când ca să-și tragă sufletul. În depărtare se auzea zgomotul concasorului de piatră de la stația de asfaltare. Pank, însoțitorul de drum al lui Tudor, se opri deodată brusc, poate pentru a lungi pauza de odihnă, vizibil mai obosit. Era cu cel puțin zece ani mai în vârstă. Poate era curios să afle ce discutase Tudor de dimineață cu primărița. Îi aruncă o nadă:

— Am văzut că s-a rățoit primărița de dimineață la tine..., ce a vrut?

— Parcă n-ai ști. Cică trebuie să contractez un porc.

— Vorbești serios?!

— La început am crezut că glumește, dar mi-am dat seama că mă va bate la cap cu anomalia asta..., oricum n-am înțeles mare lucru. Îmi zicea că dacă nu pot să contractez singur, atunci să contractez împreună cu ea.

— A, bănuiam..., nu renunța la ambiția ei de a-și face planul. Nu vreau să comentez, da' sigur o să mă bage și pe mine în treaba asta. Așa i-a sâcâit pe toți cei care au venit noi în localitate. La fel a făcut anul trecut și cu noul medic. Noroc că nu a stat decât două săptămâni, păcat însă că am piedut un medic bun după câte am auzit.

Ca să nu se simtă obligat să mai comenteze situația, Pank se răsuci pe călcâie și zise, cu mânie parcă:

— Hai, să facem pași...

Și o luă cu nerv înainte bodogănind ceva nedeslușit în barbă.

Când apucară să urce povârnișul, în vârful căruia se afla așezată primăria, de fapt un platou cu deschidere către toate satele din preajmă cu o panoramă plăcută ochiului, Pank se opri din nou, întorcându-se încet ca un cocoșat. Printre dinți scuipe o frază ca pentru niște destine oropsite:

— Ce ghinionul dracului, s-avem amândoi mașini cu numere pare.

Niciunul dintre ei însă nu avea cum să știe că destinul le-a pregătit o altă surpriză.

Când ajunseră în sediul primăriei se aruncară de departe pe câte un scaun, lăsându-și brațele să curgă pe lângă corp. După câteva oftaturi se așternu liniștea.

Nu peste mult timp aceasta a fost spartă de țârâitul strident al telefonului. Tudor, fiind cel mai aproape de aparat, ridică receptorul și, în loc să spună și el ca toată lumea „alo”, rosti tare și apăsat cu un exces de zel:

— Primăria Sălățișig..., Tudor Bolba la aparat, „ofițer” de serviciu...

De la celălalt capăt al firului nu-i răspunse nimeni. După un răstimp se auzi un clic sec și apoi sunetul de pauză. Pentru moment, Tudor rămase cu gândul suspendat, și după ce-și reveni, își zise în gândul lui: „L-am ciuruit!”

Se îndreptă spre biroul din spate unde se afla o canapea, dar făcu pași înapoi, nevoind să-l deranjeze pe Pank. Sub povara oboselii, probabil, adormise.

Își desfăcu mapa și scoase câteva ustensile, cu gând că va apuca să termine cele câteva lucrări ale elevilor cu rezultate mai slabe și poate ale celor care doriseră să-și mărească media. Se apucă de lucru. Timpul se scurgea fără să-și dea seama. Când ajunse la ultimele două, simți o durere în spate. Se propti puternic cu umerii în spătarul scaunului și-și întinse picioarele sub masa pe care trona telefonul ca un rege al nopților plictisite de rondul civic.

Rămase un timp nemișcat. Gândul îi fugi la întâmplările de peste zi. Discuția de dimineață cu primărița rămase undeva în urmă, în schimb îi apăru destul de limpede, și oarecum plăcută, surpriza pe care i-o făcuse directoarea în pauza mare. Întârziase puțin la clasa terminală, dar nici nu se grăbea de obicei, poate și pentru că Tudor nu consuma cafea și nici nu era fumător, ba chiar îl deranja fumul de țigară. Foarte rar accepta preț de o gură de cafea, așa doar ca să nu le refuze pe colege, în momentele când cineva făcea rost de o cafea adevărată, pentru că în rest beau nelipsitul nechezol.

Directoarea îl chemă în biroul ei și îi făcu cunoștință cu inspectorul care răspundea de școală. Acesta se ridică alene de la masa de lucru și-i întinse lui Tudor mâna:

— Felicitări, tovarășe Bolba, deși ești doar de câteva luni în această școală ai promovat patru olimpici. Fata aceea din clasa terminală, la baraj, se poate califica la națională. Tovarășa directoare mi-a spus că nu-și amintește ca școala să mai fi avut asemenea rezultate.

Tudor se simți puțin stânjenit pentru că nu considera că a făcut ceva special, ci doar a venit în întâmpinarea dorinței elevilor. Poate că și motivația fusese destul de puternică din

partea lui pentru a le deschide un drum pe care cei dinainte n-o făcuseră, fie că nu erau interesați, fie și pentru faptul că presupunea un efort susținut din partea lor.

Mulțumi politicos și ceru să se retragă. În cancelarie colegele îl bombardară cu tot felul de întrebări, curioase fiind din fire, dar Tudor, ca să scape de cicăleala lor, le răspunse oarecum cu o glumă în doi peri:

— A vrut să vadă cum arată singurul bărbat adevărat din școală.

Tudor dăduse replica aceasta pentru că era singurul dascăl bărbat de la nivelul comunei. Cancelaria se umplu de chicotelile și râsetele colegelor în timp ce-și luau cataloagele pentru cea de-a 4-a oră.

*

Gândurile lui Tudor s-ar mai fi rătăcit și prin alte părți, dacă nu l-ar fi speriat țârâitul enervant al telefonului. De data aceasta, liniștea în care se cufundase ceva vreme, și de care nu-și putuse da seama cam cât durase, îl făcu să fie mult mai lent în reacții. Ridică încet receptorul, dar nu avu timp să-și mai prezinte „recuzita verbală” că o voce stridentă, ascuțită începu să turuie ca un tir de mitralieră.

Tudor sări drept ca o lumânare și cu gesturi haotice căută ceva pe masa încărcată cu tot

felul de ustensile de lucru. Găsi destul de repede un registru și un creion chimic, cam uzat, tocit la vârf, și după ce vocea de la celălalt capăt se opri câteva secunde, începu să turuie din nou.

Tudor se lăsă foarte încet spre șezutul scaunului, de parcă urma să se așeze pe niște ouă și nu trebuia să le spargă. Încovoiat peste masă și încă încordat, cu cotul de la mână stângă peste jumătate din registru începu să scrie ca la un concurs de dictare. Doar din când în când rostea câte un „da” apăsat și convingător, mai rar sintagma imperativă „da, tovarășu’ colonel!”

Scrise aproape o pagină de registru. Deodată vocea colonelului de la celălalt capăt se gătui într-un ultim ordin, după care se auzi sunetul acela de final de conversație.

Tudor rămase nemișcat câteva momente, cu receptorul la ureche și cu mâna dreaptă ridicată deasupra capului, din care îi căzu creionul sau poate l-a lăsat el să cadă ca să nu recurgă la un gest pe care îl mai folosea atunci când concepea câte ceva și nu-i ieșeau frazele cum dorea el.

Duse foarte încet receptorul spre locul lui de odihnă, sugrumându-i tonul. Când se ridică de pe scaun, voind să-l trezească pe Pank, rămase nemișcat cu privirea țintită în fantoma

colegului de rond. Acesta se trezise la auzul telefonului și rămăsese pironit în pragul ușii, nemaiputând să facă vreun pas la auzul replicii „da, tovarășu’ colonel“.

Acum că rămaseră iar numai ei, Pank avu curiozitatea să afle ce era în nota aceea telefonică:

— Ce vrea... tovarășu’ colonel?!, și apăsă ca un actor de comedie pe ultimul cuvânt.

Tudor se întoarse și, în timp ce apucă registrul cu oarecare furie, își puse în aplicare una din cerințele de aur, pe care le folosea des la clasă ca demers preparatoriu pentru înțelegerea și analiza unui text:

— Ia, și citește cu voce tare, să aflăm și noi ce-am scris...

O spuse oarecum pe un ton autoironic ca nu cumva să se simtă ofensat părtașul lui de rond, dar când Pank începu să citească monoton și sacadat, gândul îl duse la elevii lui olimpici din clasa terminală, însă își reveni repede să nu piardă cenzurarea conținutului.

Pank termină de citit, trase registrul involuntar spre el și aruncă o cruce pe piept:

— Am dat de dracu?! N-am înțeles ce e aia LT, e vreun mecanism, vreo mașinărie?!

Tudor nu se strădui să-i spună ce crede el, ci îl motivă să treacă mai repede la direcționarea notei telefonice.

O sună prima dată pe primăria și, cum era destul de supărat pe ea, nu mai ținu cont de nicio recuzită, ci îi transmise într-un suflet conținutul notei telefonice.

Așteptă puțin să primească confirmarea, care veni sec: „Da, am înțeles!” Replica asta i se păru lui Tudor prea așezată, ca și cum ar fi știut ce i se va transmite.

Îl sună apoi pe șeful de post și-i transmise și lui același lucru.

*

Pe la miezul nopții sosi șeful de post cu câțiva subalterni. Îi întinse mâna lui Pank, cu care se cunoștea de ceva vreme, în semn de salut, iar mai apoi lui Tudor:

— Dumneata trebuie să fii noul profesor. Am auzit numai lucruri frumoase despre dumneata.

Tudor se abținu să mulțumească pentru apreciere, rămânând prins în forma de singular a pronumelui de politețe.

Șeful de post inspectă toate încăperile, iar apoi părăsi sediul primăriei. De afară se auzeau comenzile pe care le adresa subalternilor, împărțindu-le diverse sarcini. Aveai impresia că se pregăteau pentru a face față unui asediu.

Pentru un timp se așternu din nou liniștea, mai degrabă tăcerea pentru că de liniște nu

prea putea fi vorba, cât timp erau mobilizați oameni de ordine.

Pe la ora 2 sosi și primărița însoțită de doi bărbați, relativ destul de tineri, îmbrăcați în haine lungi, de piele, arătând ca doi frați geameni. Inspectară și aceștia încăperile după care se retraseră. Primărița îi urmări lung cu privirea până la ieșire și brusc izbucni în plâns. Pank rămăsese pe un capăt al canapelei ca o grămadă de carne, fără viață, cu privirea în gol.

În timp ce Tudor se îndreptă spre primăriță, probabil s-o liniștească, dând curs orgoliului de bărbat puternic, își pironi privirea în rochia ei:

— Ești udă..., ce s-a întâmplat cu tine?

Primărița evită, în prima clipă întrebarea, dar ștergându-și lacrimile îi răspunse nervos:

— M-am pișat pe mine...

Tudor își dădu seama că ușurarea se produsese din cauza fricii și nu dintr-un motiv de sănătate. Digeră oarecum răspunsul ca pe o favoare divină pentru ceea ce-i făcuse cu o zi în urmă.

*

Trecură destul de greu cele câteva ore după miezul nopții. Tudor puse cap la cap ceea ce recepționase din nota telefonică cu ceea ce se